

משולחן לדעת

גליון 96
פרשת ראה תש"פ

סדר הלימוד
לחודש אב -
סימנים פ"ח,
פ"ט, צ"ז.

י"ל ע"י

לדעת

את המעשה אשר יעשו

שני קהילות באינן מודיעין עלית - בני ברק

ט"ז

הלכות לסעודת שבת

הרהקות בשיר והלב - - התנור [ה]

תבניות אפייה. אסור להשתמש בתבניות בשריות לחלבי או להיפך.

בדיעבד, אם אפה של זה בשל זה, נאסרה התבנית. ולענין הגעלה, יש להבדיל בין אם היתה בת יומה או לא. וצריך שאלת חכם. אך אם אפה ע"י הפסק של תבנית חד פעמית (או נייר אלומיניום) - אין התבנית נאסרת, וידליק את התנור על החום הגבוה ביותר כאר התבנית בתוכה עד שתכבה נורית הטרמוסטטור.

רשת להנחת תבניות או מאפים על גבה בתנור - דינה כתבנית, ואין להשתמש בה לשני המינים. וגם בדיעבד דינה כתבנית כנ"ל.

פרווה. תנור בשרי או חלבי מותר לאפות בו מאכל פרווה בתבנית חד פעמית - ובלבד שייסק התנור בחום גבוה למשך זמן (עד שיכבה הטרמוסטט) כדי להגעילו. ואז מותר לאכול את המאכל הפרווה גם עם המין השני, ואפילו תוך כ"ד שעות. ואם יש שם שיריים של בשר או חלב - ינקם בחומרי ניקוי.

לדוגמא: מותר לאפות חלות בתנור חלבי באופן הנ"ל כדי לאוכלם אח"כ עם בשר.

אפה מאכל פרווה בתנור בלא הגעלה, אם יש בתנור שיירי בשרי או חלבי בעין - יש להחמיר לגבי הפרווה שדינו כמותם [אם אין בו שישים כנגד השיירים]. ואם יש בתנור רק בליעה או שומן שרוף - המאכל פרווה ומותר אף עם המין השני. ואם אפה את הפרווה גם בתבנית בשרית או חלבית (בת יומה) - דין המאכל כדין התבנית, ואסור לאכולה עם המין השני. לדוגמא, אפה עוגה בתבנית בשרית בת יומה אין לאכולה עם קפה.

דגים. אפה דגים בתנור בשרי, אם יש בתנור או בתבנית שיירי מאכל בעין - יש אופנים שאסורים (משום סכנה) וישאל לחכם. ואם אין שם שיירים בעין - מותרים באכילה.

תנור אפייה. יש לייחד תנור נפרד לאפייה לבשרי ולחלבי, ולכתחילה אין להשתמש בתנור אחד לאפיית בשרי וחלבי, ואפילו בזה אחר זה, גם אם עברו כ"ד שעות ביניהם.

וזאת משום חשש מצוי של גלישה והתזה של שיירי מאכל ורוטב על קרקעית התנור והדפנות. וגם כי במאכלים שיש בהם רוטב, יש חשש מפני האדים שנדבקים בדפנות התנור ותקרתו, ונבלעים במאפה הבא אחריו.

אין לסמוך על הגעלת התנור והסקתו בחום גבוה, כדי לאפות בו אח"כ מהמין האחר. [ולצורך גדול - יעשה שאלת חכם]. אבל תנור פילורטי שיש בו תוכנת ניקוי עצמי (שמיני לחום גבוה למעלה מ-004 מעלות), מותר להשתמש בו לבשר וחלב ע"י שמסיק התנור בין מין למין בתוכנת ניקוי זו.

תנור בעל שני תאים נפרדים [עם הכשר מיוחד להפרדה מלאה] אפשר לייחד אחד לחלבי ואחד לבשרי. ועדיף שהתא העליון יהיה עבור הבשרי כיון שהוא מעלה אדים. ואין להשתמש בשני התאים בו זמנית.

טעה ואפה מאכל חלבי בתנור בשרי, או להיפך [בתבנית חד פעמית או של אותו המין]. צריך התנור הגעלה. וייסקוהו על החום הגבוה עד שתכבה נורית הטרמוסטט, ועדיף גם להכניס סיר עם מים שיעלו אדים.

ולענין המאכל עצמו, אם השתמש גם בתבנית מהמין האחר נאסר, ואם מאותו המין מותר.

נפל מאכל בשרי על קרקעית התנור החלבי, ינקה התנור בחומרי ניקוי וידליק את התנור על החום הגבוה ביותר עד שיכבה הטרמוסטט, ועדיף גם להכניס סיר עם מים שיעלו אדים.

דעת קדושים מאוצרותיהם של צדיקי הדורות

שר לפי דטעם 'בשר בחלב' הוא לפי שמערב כוחות העליונים, בשר דין חלב רחמים, כמו שכתבו הרקנטי ובחיי עיי"ש, ולא נאה לע' ליונים גופייהו לעשות כן (עכ"ל). דהיינו שגם בעצם זה שהיו נראין כאוכלים בשר בחלב כבר היה טענה מספקת לדחות את טענתם למנוע ממש רבינו להוריד את התורה לעולם המעשה.

רמז מן התורה לדברי המדרש הנ"ל

זה לשון הגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זצ"ל בספר 'דן ידן' על ספר 'קרניים' (מאמר יב): כתוב בספר הקדוש קרניים אשר המלאך הממונה הנקרא השמאל להליץ בא ליתן התורה למלאכים והפסיד באיסורים עכ"ל, ופירושו שהמלאך הזה היה קורא תגר לפני הקב"ה שלא ליתן התורה לישראל כי אם דוקא למלאכים, והשיב לו הקב"ה, היאך אתם רוצים התורה, אני כתבתי בתורה 'לא תבשל גדי בחלב אמו, ואתם כשבאתם אל אברהם אבינו אכלתם בשר בחלב, שנאמר (בראשית יח ח) 'ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה' וגו', מיד נסתתם מלאך השמאל. וזהו הסוד 'לא תבשל גדי בחלב אמו' וסמיר ליה הנה אנכי שולח מלאך לפניך, ראשי תיבות הש"מאל, ורצה לומר בשביל 'לא תבשל גדי' וגו' עשיתי ושילחתי המלאך 'השמאל' שהיה מליץ בעד המלאכים, עכ"ל.

ב'פרשת אליעזר' על הספר קרניים מבאר, שמלאך השמאל הוא 'גבריאל' הנאחז מצד השמאל גבורה, והוא עצמו אכל בשר בחלב אצל אברהם אבינו ע"ה בהיותו אחד משלושת המלאכים כידוע.

בענין אכילת המלאכים אצל אברהם אבינו בשר בחלב - אם באמת לא אכלו מה אמר להם הקב"ה 'אתם אכלתם בשר בחלב'

כאשר עלה משה למרום לקבל את הלוחות השניות - מבואר במדרש שוחר טוב (מזמור ח) - שאמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם והלא אתמול עברו עליה שכתבת בה (שמות כ ג) 'לא יהיה לך אלהים אחרים', אמר להם הקב"ה בכל שעה קטיגטין ביני ובין ישראל והלא אתם כשירדתם אצל אברהם אכלתם בשר בחלב שנאמר (בראשית יח ח) 'ויקח חמאה וחלב וכן הבקר', וכו'.

והנה יש לתמוה על דברי המדרש הללו, ממה שמבואר בגמרא בבא מציעא (דף פ"ג) שבאמת לא אכלו מלאכי השרת כלום, רק היו נראין כמו שאוכלים, ואם כן מה הוא שמאמר להם הקב"ה 'אתם אכלתם בשר בחלב', והרי אי רק נראין כאוכלין לא עבדי ולא מידי.

אכן הנה התוספות (ד"ה נראין) כבר מציינים לד" ברי התנא דבי אליהו (רבה פרק יב) שכתב דברים מפורשים ששפיר אכלו המלאכים ממש, וזה לשונו: וכל האומר לא אכלו מלאכי השרת עם אברהם אבינו ע"ה לא אמר כלום, אלא בצד קתו של אותו צדיק ובשכר טורח שטרח בש"בילם פתח להם הקב"ה את פיהם ואכלו, לכך נאמר 'והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו', עכ"ל. ואולם מפטירים התוספות 'זופליגא אדחכא', וכן כתב החזקוני (בראשית יח ח) שדברי המדרש שוחר טוב הנ"ל קאי אכן לפי שיטה זו שאמרו ששפיר אכלו ממש.

בספר תפארת יוסף (פרשת וירא, לרבי יוסף יחזל סכ"ל אב"ד ר"מ לעסלא, פראג-תפ"ה) כתב ליישב את דברי המדרש גם לפי דברי הגמרא, וזה לשונו: ואפ'

יתרון דעת איסור בשר בחלב מוזכר בפרשתינו, נבקש מבני החבורה לציין טעמים לאיסור זה מדברי הראשונים והאחרונים בספרייהם. ניתן להקליט בקו 'לדעת' שלוחה 7 ובשבוע הבא יפורסמו התשובות בעז"ה.

לדעת את המעשה

שאלות מביט הודאה

למה נאסר על ד' ראובן לשתות קפה?

ר' אברהם משמש כר"מ בישיבה לצעירים מובחרים, בקרב יודעיו נודע הוא בשיעוריו הבהירים, בהם סולל הוא את דרכי הלימוד לצורבים הצעירים, ומטעימם ממתיקות ועריבות טוב התורה.

להכנת השיעורים קודמים שעות של הכנה, אותם הוא עושה בדרך כלל בשעות הערב המאוחרות.

בזמן שכל דרי עולם נחים מעמל יומם ואוגרים כח ליום המחרת, יושב ר' אברהם עם ידידו החברותא הותיק ר' יצחק, המשמש בקודש כאחד מחשובי מורי ההוראה בישראל, יחד צוללים הם לעומקה של סוגיא לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא.

בערב של יום רביעי, נכנס ר' אברהם לביהמ"ד באיחור קל, פונה הוא חיש ל'קאווע שטיבל' מכין כוס קפה מוזגה במעט חלב, תוך התנצלות לר' יצחק על איחורו, מאחר שהתעכב מעט בשמחת ידים הנגיד ר' זרח, הזוכה הערב להשיא את בנו יקירו עב"ג בשעה טובה ומוצלחת, תיכף שולף את הגמרא והקובץ מפרשים, וכבר מוכן ומזומן להגות באמרי שפר.

רגע כמימריה לפני שר' אברהם פותח בברכת שהכל נהיה בדברו לשתית הקפה, עוצרו רגע ר' אברהם משמש כר"מ בישיבה לצעירים מובחרים, בקרב יודעיו נודע הוא בשיעוריו הבהירים, בהם סולל הוא את דרכי הלימוד לצורבים הצעירים, ומטעימם ממתיקות ועריבות טוב התורה.

להכנת השיעורים קודמים שעות של הכנה, אותם הוא עושה בדרך כלל בשעות הערב המאוחרות.

בזמן שכל דרי עולם נחים מעמל יומם ואוגרים כח ליום המחרת, יושב ר' אברהם עם ידידו החברותא הותיק ר' יצחק, המשמש בקודש כאחד מחשובי מורי ההוראה בישראל, יחד צוללים הם לעומקה של סוגיא לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא.

בערב של יום רביעי, נכנס ר' אברהם לביהמ"ד באיחור קל, פונה הוא חיש ל'קאווע שטיבל' מכין כוס קפה מוזגה במעט חלב, תוך התנצלות לר' יצחק על איחורו, מאחר שהתעכב מעט בשמחת ידים הנגיד ר' זרח, הזוכה הערב להשיא את בנו יקירו עב"ג בשעה טובה ומוצלחת, תיכף שולף את הגמרא והקובץ מפרשים, וכבר מוכן ומזומן להגות באמרי שפר.

רגע כמימריה לפני שר' אברהם פותח בברכת שהכל נהיה בדברו לשתית הקפה, עוצרו רגע ר' אברהם משמש כר"מ בישיבה לצעירים מובחרים, בקרב יודעיו נודע הוא בשיעוריו הבהירים, בהם סולל הוא את דרכי הלימוד לצורבים הצעירים, ומטעימם ממתיקות ועריבות טוב התורה.

להכנת השיעורים קודמים שעות של הכנה, אותם הוא עושה בדרך כלל בשעות הערב המאוחרות.

תשובת הרה"ג ר' משה שאול קליין שליט"א רב שכונת אור החיים תמו"צ בבי"ד זכרון מאיר

אם מחממים את הפרווה שלא בידח עם הבשר, א"צ להמתין שש שעות. אמנם בחלק גדול מאולמות השמחה האוכל מתחמם ע"י התנור הנ"ל מאכל הפרווה יחד עם הבשר, ולכן יש פוסקים הסוברים שצריך להמתין שש שעות, וכן דעת מגדולי המורים. [וישנם 'הכשרים' שכותבים על הבר שהוא בשרי, מטעם זה]. ולמעשה, המקל יש לו על מי לסמוך, אך ראוי להחמיר להמתין שש שעות באולמות אלו. [וכל זה באוכל מבושל, אבל פשוט שעוגות שאין מחממים אותם בתנור - לא].

חידה

איך יתכן שבשר וחלב התבשלו יחד באותו הסיד ובאותו הזמן, ושניהם מותרים באכילה.

פותרים נכונה יכנסו להגרלה על כלי נאה לשולחן השבת פתרונות ניתן להקליט בקו לדעת (0747962391) שלוחה 7 עד יום שני בערב

פתרון החידה פרשת ואתחנן:

[איך יכול אדם להתיר מריחוק מקום כלי שנאסר כבר בדיני בשר בחלב?] כתב הט"ז (סימן צו סק"א): 'מדוכה שדוכין בה בשמים ומשתמשין הבשמים הן עם בשר והן עם חלב ופעם אחת דכו שם שום עם מרק של שומן אווז ואחר כך מחזירין אותו הרוטב על האווז נ"ל שאותה מדוכה אסורה לדוך בה עוד בשמים אפילו לאכול בבשר שמא יבוא לאכול בחלב דומיא דכאן וצריכה הכשר דוקא ואפילו דיעבד אסור בלא הכשר'. וכתב הפר"ח 'אע"פ שהוא מתחילה לא ייחדה לא לבשר ולא לחלב אלא היתה מיוחדת לבשמים לבד מכל מקום כשחוזר ומיחדה לבשר לבד מיזיהר זהיר בה'. וכ"כ הפמ"ג, והוסיף שיש לייחד אותה לבשר ומדוכה נפרדת לייחד לחלב.

הזוכה בהגרלה: הרב מרדכי ליבר רבינוביץ הי"ו

שאלה לילד יניק וחכים

(מתוך ההלכות לסעודת שבת)

האם מותר לחמם מאכל פרווה במיקרוגל בשרי?

תשובות ניתן להקליט בקו לדעת שלוחה 7 (להשאיר שם) הגרלה תתקיים בין המשיבים

הזוכה בהגרלה פרשת עקב: הילד יעקב ברוכשטט ני"ו

לפרטי התכנית ולקבלת חוברת לימודים, וכן לתגובות והערות ניתן לפנות לפקס: 077-318-1312